

آبونه شرايطي : هر يچون
سنه لکي (۴۰۰) آلتی آيلنی
(۲۲۵) ؛ ممالك اجنيه ايجون
سنه لکي (۴۵۰) ، آلتی آيلنی
(۲۵۰) غروشد.

نسخه سي ۷,۵ غروشد .
سنه لکي ۵۲ عدد .

اداره خانه : باب عالی جاده سند.
رشيد افندی خاندن

اخطارات

آبونه بدلی پشندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونه
قبول اولتور . درج ايدلن
يازير احاده اولماز .

تكملة المسالك

اداره سي سديانده اويچيه
غروش كوندرمليدر .

مكتوبلرك امضاري واضح
واوقوناقلي اولسي وآبونه
صره نومروسني محتوي
بولونمسي لازمدر

ممالك اجنيه ايجون آبونه
اولانلرك آدرسليرينك
فرانسجه يازلسي رجا اولتور .

پاره كوندرلدكي زمان نهيه
داثر اولديني بيلديرلسي
رجا اولتور

عائیه یقینور افندیار!

بو هفته اقشام غزته سی دانسلر علیهنده شایان دقت بر باش مقاله نشر ایتدی . بعض فقره لرینی عیناً نقل ایدم .

« قارشوسزده کی ارکک ویا قادینه بو قادیار جاندن مارلمازک حاملی صنعتدن ومدیتدن زیاده وجودک بلدن آشاغیسنه هاند خصوصانده آرامق ایجاب ایدر . آوروپاده بیله بعض قیوده تابع اولان دانسک بوکونکی شکله تعمی هیچ شبهه سزکه موضوعات اجتماعیه سز ایچون مضر در . اخلاق ، جمیتلرک تلقیسنه تابدر . بناء علیه بزم بوکونکی سویه سز بوکونکی تلقیمز بر جوق سوزکچلردن کچمش اولان آوروپا خلقنه مضر اولمایان شیلری بزم مضر یاییلیر . موضوع بحث اولان شی ، هائلدر . جمیتک بوکونکی تمسویه کوره هائله یی بوزان شیلرک هبسی زهردر ونه کیم او زهرک قربانلری هرکون آرتیور .

کوککل ایستردی که هلال احمر کی ملتک یارالینی صاران بر هیئت ، کندینه اک جوق پاره کتیردیکی ایچون هائلدر ایچنده . بر جوق یارال آجان دانسک ناشری اولقی درجه سنه اینسون - جلال اسعد »

امید ایدر که هلال احمر پاره ایچون غیر مشروع واسطه لره مراجعتدن آرتیق فراغت ایدر . ایکی بالو ویرمکه ملتک بنیه اجتماعیه سنده آجیدینی رخنه لر کافیدر . ان شاء او چنجی دفعه اولوق اوزره بومنکری اجرا ایتمز . بومؤسسه شونک ، بونک مالی دکلدرد ؛ بوتون ملتکدر . کندی کیفلرینی ، ذرقلرینی تطمین ایتک ایسته ینلر بو کبی مؤسسات خیریه یی واسطه اتخاذ ایتمه ملیدرلر .

هلال احمر بالوسندن پک متلذذ اولانلر شیمدی . « حایه اطفال » پرده سنه بورونه رک آطه ده ایکنجی بر بالو ویرمه یه حاضر لانیورلر . انسان بونلری ایشندکجه حیرتلر ایچنده قالیور . بوتون مؤسسات خیریه یی بویله منکراته آلت وسیر اتخاذ ایدنلر ، ملتک بنیان اجتماعیه سی تمکندن صارسان بو ضلالت یوللرینه خاخی سورو کله ینلر کیملردر ؟ عجبا کیزلی بر آل می واردر که ملتک حیات اجتماعیه سی ییقمه یه ، تارمار ایتمه یه عزم ایتشدرد ؟ مملکتده ملتک جاندن کوکلدن باغلانه جنی هیچ بر شی ، هیچ بر مؤسسه می بر اقایه جقلر ؟ بوکون هلال احمری ، یارین حایه اطفالی ، او برکون دیگر بر مؤسسه خیریه یی ملتک نظارندن ، محبت وتوجهندن دوشورمک روامیدر ؟ بو مؤسسه لرک هر بری ملتک مبرم بر احتیاجنی تأمین ایتک ، مشکل بر دردینه چاره ساز اولوق اوزره تأسیس ایتشدرد . بونلرک موجودیتلری ملتک محبت وتوجهیله قائمدر . ملت نظارنده بومؤسسه لر شبه لی بر موقعه دوشه جک اولورسه بونلری کیم یاشاته بیلیر ؟ ارباب سفاهت می ؟ سفهانک ایشی تخریبدن باشقه برشی دکلدرد . یالکیز مؤسسات خیریه نک دکل ، دولتلرک بیله اضمحلال وانقراضی سفها یوزندندر . بوتون کچمش ملتک تاریخی کوزکیزک اوکندن کچیریکیز ؛ کوره جکسکیزکه انقراض دورلری هب رذائل وسفهانک میدان آلدینی زمانلردر . بر جمعیت بر کره سفهاسته یوز

طوتدیمی ، آرتیق اوراده استقامت ومشروعیت قابولری قاپانیر . هرکس آلابیلدیکنه یکدیگرینی اغفالدن باشقه برشی دوشونمز . بوتون نفوذلر ، بوتون امتیازلر سوء استعمال ایدیلیر . ارتشالر ، احتکارلر میدان آلیر . او یله یا ، اجرای سفاهت ایچون قازانیله جق پاره لده مشروعیت می آرانیر ؟ غیر مشروع غایه لر غیر مشروع واسطه لره مراجعتی ضروری قیلار . بر بالوده برقاج یوز بک وخاتم افندیکنک ذوق ایچون کیم بیلیر قاج بیک کیشی قوری اکمکه کچه یی کچیرمه یه مضطر بر اقیلمشدر ؛ یالکیز بر شیشه شامپانیاه اون لیرا ویرن بر سفیه ایچون آج یاتان هائلدرک ، ییقیلان عرض وناموسلرک نه اهمیتی اولور ؟

هر زمانده ، هر ملتده سفها بولنور . فقط بونلرک مضرتلری شخصلرینه منحصر قالیر ؛ جمیت ساری وحاکم اولماز . رذیلت فضیلتیه ، سفاهت صلاحه غلبه چالیدینی کون آرتیق اوجمیت انقراض یولنی طوتمش اولور . ایشته بزم اک زیاده قورقدیغمز جهت بودر . هلال احمر ، حایه اطفال کبی مؤسسات خیریه نک منکراته واسطه اولسی سفهاسته مظاهرتی تضمن ایدر . ارباب سفاهت ، هیئت اجتماعیه نک تقییح ایتدیکی منکراتی علی ملام الناس اجرا ایده بیلیمک ایچون دائماً بویله مؤسسات خیریه نک حایه سنه التجایتمک سیاستنی تعقیب ایدرلر اصل مقصد ، مؤسسات خیریه نک منفعتی دکلدرد . او ، مقصد حقیقی یی کیزله مک ایچون غافل کوزلرک اوکنه چکیلن بر پرده در . اصل غایه منکراتی مباحات صبره سنه قویمق ، سفاهتی سربسته جه اجرا ایده بیلیمکدر . اورایه کیدن ذوات کرام ظاهراً ذوق وسفاهت ایچون کیتیمور ؛ فلان مؤسسه خیریه یه معاونت ایچون کیدیور ؛ قابودن ایجری کیرنجیه قدره ب او مؤسسه خیریه نک عصای حایه سنی طاشیر . هر طرفه یاشیدیریلان ، هر غزته نک صحیفه لرینی اشغال ایدن اعلانلرده « فلان مؤسسه خیریه نک منفعتی » ندن بحث اولونور ، « یاران سفهانک کچه جنبشی » دییه بر اعلان کورولور می ؛ اما قابودن ایجری کیروبده پرده لر ایندکدن سوکره عیش ونوش ماصه لری قورولور ، مسلمان خانملری وبکلری خرسیتیان ، یهودی ، فرنک ارککلری وقادینلریله قارمه قاریشیق سینه بسینه او یونلره ، آهنگلره باشلارلر .

شیمدی فلان مؤسسه خیریه نک شو قدر لیرا مقابلنده بومواضعه یه رضا کوسترمسی ، یالکیز او مؤسسه نک شخصیت معنویه سی شائبه دار ایتکله قالماز ؛ هیئت اجتماعیه یی اساسندن رخنه دار ایده جک فلا کتله سبیت ویریلش اولور . سفاهت ومنکراتک بویله شخصیت معنویه یی حائر مظاهر وحامیلر قازانمی ، تعمم زانتشارینی تسهیل ایدر ؛ فضیلتک سسی بر آرزوها قیصلمه یه مجبور اولور . سفاهت ومنکراتک اوکنه کچمک امکائی قالمه یه باشلار . آرتیق مدهش بر سرعت اکتساب ایدن تردی وسقوط بر آمر واقع حالی آلیر . ایشته مؤسسات خیریه نک

بر قاج پاره مقابلنده سفاهت ومنكراته واسطه اولقى يوزندن هيئت اجتماعيه ويردىكى ضررلر بو قدر شامل وبو قدر خجيدر .

شىمدى يالكىز بر نقطه واردركه اونكده موضوع بحث ايدىلىق ايجاب ايدر : عجباً مؤسسات خيريه مذك بوكى سفاهت ومنكراته واسطه اولقى شعورى ميدر ، يوقسه غير شعورى ميدر ؟ يعنى بو مؤسسات بويله شيلره واسطه اولدقلرى زمان بوسفاهت ومنكراتك توليد ايدىلىق اجتماعى تهللكلى دوشونهرك ، حساب ايدركى بونلره واسطه اولدورلر ؟ يوقسه كليشى كوزل ، جريانه قاپيله رق ، ايشك يالكىز نقد جهتنى نظر اعتباره آلوب ديكر طرفلرى حساب قانمايه رقى بو كاموافقت كوستريورلر ؟ بظن ايتيورزكه بو مؤسسات ايشك اكى صوكى دوشونهرك ، بوتون اجتماعى تهللكلى حساب قانهرق بويله شيلره واسطه اولسونلر . چونكه اوتقديردره بو حركت هيئت اجتماعيه قارشى بر سوء قصدون باشقه برشى اولماز ، اولسه اولسه بو ، بر غفلت نتيجه سيدر : اداره ايندكلى مؤسساتك منافع ماديه سنى هر شينه ترجيح ايتك غفلتى .

اوت ، مؤسساتك منافع ماديه سنى تأمين ايجون الدن كلن همى دريغ ايتهمك بروحيه در . فقط بر منفعت ايجون بيك مضرت توليد ايتك صورتيله دكل . بوملكتله علاقه سى اوليان وبو ملتة منسوب بولونمايان بابانجى بر طاقم مؤسسات واشخاص بر منفعت ايجون بيك دكل ، يوز بيك ضرر تولدى بيله خوش كوروزلر . فقط بو ملت ومملكته منسوب اولان بر مؤسسات وشخص بويله حركت ايدى بيليرى . اساساً بوجميات خيريه ملتك خير وسلامتى ايجون تشكىل ايتمش مى مؤسساتلردر . ملتك حيات ماديه ومعنويه سنده آجيلان رخنه لرى تعمير ايتك بونلرك اساس غايه سيدر . يوقسه بنيه ملتده يكي پاره لر آچق دكل . بوجود ، خيلى زماندن برى ، صاغدن صولدن معروض قالدانى زهرلى اوقلرله ذاتاً ديك ده شيك اولمشدر . بونك يكانه صاغلام قالان بر طرفى واردركه اوده اخلاق ومعنوياتيدر . اونكده صار سيلدىنى كون آرتق هيچ بر شيلر بونى آياقده طوميه قادر اولماز . بونك ايجون بو مؤسسات خيريه مك بوتون تشبثاتنده الك زياده اعتنا ايدى چكى نقطه بو اولقى لازمدر . جمعيتك قاصه سنده مليونلر طوبى لاش . فقط بريد ملتك اخلاقى بازاره چيتمش ، ماموسى آياقلى آلنه دوشمش . او مليونلردن قائده نه ؟ اونك ايجون جمعيت هر نه اولورسه اولسون ، مشروع ، غير مشروع هانكى واسطه ايله كليسه كلسون ، يالكىز قاصه سنى طولدورمى دوشونه مى . بريدن يايقى ايجون اوتندن ييقميه حقى يوقدر .

بويله پاپارسه امانته خيانت ايتمش اولور . بو مؤسساتلر ملتك مالىدر . اونى اداره ايدنلر ملت نامنه اداره ايدرلر . اويله اولونجه ملتك روحى ، وجدان اجتماعى سنى نظر اعتباره آلىق مجبوريتنده درلر . بر طاقم سفاهت اربابك هوسلرى تظمينه واسطه و آلت اتخاذا ولونه مازلر . بو مؤسساتلرى

اداره ايدنلر بونلرى دوشونمك ، حساب قانمق مجبوريتنده درلر . بو خصوصيه غفلت ، معذرت تشكىل ايتمى . بو مؤسساتلرى اداره ايدن ذوات كندى شخصلى نام وحسابنه مثلاً بر بار آچوبده اوراده ايجكيلر ايجيره رك قادينلرله ار ككلى اويناته بيليرلى ؟ بزهيج شه ايتيورزكه اودوات بو حركتى كندى شخصلى ايجون الك بويوك ذل عد ايدرلر . او حالده كندىلرينك عهد امانتلىرینه توديع اولنان بر مؤسسات مليه بويله شيلره آلت و واسطه اتخاذا ايتميه وجدانلى ناصيل راضى اولور ؟ ظن ايتيورزكه ، ملت بويله شيلردن نموندر ، ديه بيلسونلر . چونكه اوتقديردره بوتون ملت سفها منزله سنده تنزيل ايدلش اولور .

حاصلى مؤسسات خيريه مك سفاهت ومنكراته آلت و واسطه اولقى بوتون ملتى علاقه دار ايدن بر مسئله در . بو خصوصيه كوستريلن غفلتلك توليد ايدىلىق واييله چكى قانقلر چوق بويوكدر . هر كس شخصى نامنه ايتىدىكى يابه بيلير . فقط مؤسسات مليه نامنه هرايسته ديكنى يايتميه حقى يوقدر . بو حالك دوامى بو مؤسسات خيريه مك ملتك نظرندن دوشورميه باعث اوله جقدر . هيئت اجتماعيه قارشى بومستولىق درعه ده ايدنلر اورتيه چيتمايدرلر . بوسفاهت ومنكراتى نشر وتعميمه واسطه اولانلر كيملرسه هيئت اجتماعيه اونلرى بيلمليدر .

.*

بودانس على اويله مدهش بر بوز غونجىلقدركه معاذ الله عائله ي تارمار ايدى جقدر ، بوتون موضوعات اجتماعيه مى تملدن ييقه جقدر . هلال احمر وحمايه اطفال كى مؤسسات خيريه مى بونلرى نشر وترويج دكل ، بو آفته مجادله ايتك وضعيتنده درلر . مملكتنى سون ، ملتة آجيان بوتون متفكرلر بو آفتك هيئت اجتماعيه مى زير وزبر ايتمسه ميدان ويرمه ملىدرلر . بعض غزته لر شيمدى دانك مضرتندن بحث ايتميه باشلاديلر . فقط براز كچ قالديلر . ديكر آفتلركى بوده كوز كوره كوره هيئت اجتماعيه مزه مسلط اولدى . احبى اشغالك دشوم يادكارلردن اولان بو آفت استخلاصى متعاقبك اعلا مملكته زدن مندفع اوله بيليردى . بر طرفدن مطبوعات ، ديكر طرفدن اخلاق و آداب عموميه مك محافظه سيله مكلف اولانلر بوكا قارشى مساحه كار بر وضعيت آلمش اولماسه بديلر ، البته بو فلاكت اجتماعيه بوكون باش كوستره مىزدى . آناتولى دشمنلره قارشى سينه سنى كره رك ديشيله طيرناغيله مجاهده ايدركن بوراده انكليزلك ، فرانسز وايتاليانلرك ، حقى يونانليرلك آغوشنده دانس ايدن بر طاقم سفه قادينلر استخلاصى متعاقب ايتلرينه سوقولمشلر ، مجرملى كى خوف و خلع جان ايجنده بر مدت وضعيته نكهبان اولمشلردى . اوافق تفك تجربه لرله وضعيتى يوقلايه رق صاغدن صولدن ممانعت كورمى نجه ، بالعكس بعض طرفلردن تشويقلره بيله مظهر

فعالیت‌های واردی . بونلرک هپسی آیری آیری جبهه‌لردن جالیشیر ؛ فقط هدف‌لری ، واره‌جتلری غایه بر اولور . برینک وظیفه‌سی یاپمسی دیگرینی ایفای وظیفه‌دن مستغنی قیلاماز . اخلاق‌ی فناقلردن فنا اولدینی ایچون اجتناب ، اییلکلمده ایی اولدینی ایچون محبت تشویق ایدر . فقط حقوق‌ی بویه بر تشویق ایله اکتفا ایدمیز . هیئت اجتماعی‌نک فناقلردن فنا اولدینی ایچون اجتناب ایدمیز . بل باغلایه‌ماز . منکرانه قارشی مطلقاً بر قوه تأییدیه وضع ایدر . بو هیئت اجتماعی‌یه حقارتدر ، دییه حقوق‌ی بی مؤاخذه ایدرمیز ؛ بالطبع خاطر‌مزمه بیله بویه برشی کلز . حقیقت حال بودر . حقوق‌ی بوتون منکرانه قارشی قوه تأییدیه وضع ایتیمکه مکلفدر ، هیئت اجتماعی‌بی اخلاق‌یونک یدربیه‌سنه براقه‌ماز . دیگر طرفدن اخلاق‌ی ده هیئت اجتماعی‌بی صرف قانونک یدخافه‌سنه ترک ایدمیز ؛ نفس‌لری و وجدان‌لری تهذیب جالیشیر . بوضورتله جمعیتک آهنگی تأمین اولور .

شیمدی یکی توره‌ین بر طاقم اجتماعی‌تجیلر بعض منکرانه قارشی وضع اولونان احکام حقوق‌ی بی حریت شخصیه قارشی برر قید ، برر تجاوز شکنده کوستریورلر . مثلاً فحش منکری حقنده هیئت اجتماعی‌نک بر نهی قانونی وضعی قواعد حریت مغایر کوریورلر . قانون ایله فردک حریتی تقید ایتیمیلدر ، وعظ ونصیحتله بو قنالفک اوکنه کچمیلدر ، دیورلر . پک اعلا ؛ بو نظریه‌لرینی اگر بوتون منکرات حقنده تطبیقه طرفدار ایسه‌لر پرنسیبله حرکت ایتدکربنه اینانیله‌بیلیر . اوزمان بوتون ممنوعات قانونیه‌نک برطرف ایدیلسی ایجاب ایدر . حال بوکه عینی نظریه‌نک دعواجیلری فردک حریتی تحدید خصوصینه نیجه قیود قانونیه‌نک وضعنه طرفدار اولورلر . بر منکری اجرا شویله دورسون ، بعض مفهوم‌لرک تلفظی بیله جرم عد ایدر ونهی قانونی وضع ایدرلر . بونلر فردک حریتی تقید دکلیدر ؛ دییه‌جک اولورسه‌کز اوزمان « منافع عمومی » دن ، « هیئت اجتماعی‌نک حائر رشد اولمادیقندن » بحث ایدرلر .

الحاصل کورولورکه نظرلرنده هیچ بر شینک قیمت ذاتیه‌سی یوقدر . اخلاق پرنسیپ‌لری ده ، حقوق قاعده‌لری ده کندی کیفارینه اویغون دوشمک ، کندی احتیاج و هوساتلرینی تطمین ایتک . شرطیله معتبر اوله‌بیلیر . عکس تقدیرده اوقواعد و اساساته درحال « قرون وسطائی » تمفاسی یاپیشدیرلر .

ایشته بوکون « اخلاق و آداب عمومی‌نک محافظه‌سی » حقنده کی موضوعات قانونیه بمضیلرنجه بویه ناخوش برتلاق به‌معروضدر . بوخصو . صلده فرده حریت مطلقه ویرمک طرفدار ایدرلر . صوک زمانلرده رواج بولان بو باطل تلقی یوزندندرکه حیات اجتماعی‌مزمه عظیم بر بحران ، مدهش بر نذبذب و فترت یوز کوستردی . قنالفک فضیله

اولونجه درحال اشغال زماننده کی طالمده ، آهنگلره باشلا دیلر . مطبوعات او زمان نه یابدی ؟ بر ، ایکی مستناسدن قطع نظر ، هپسی بو حرکتی آلقیشلا دی . اخلاق و آداب عمومی‌نک محافظه‌سیله مکلف اولانلرده هیچ‌سس چیقارمادی . نهایت کونک برنده هلال احمر بر بالویره‌رک دانسک رسم کشادینی اجرا ایتدی . اوندن سوکره آلدی یورودی . هانکی منکر واردرکه تشویق و مظاهرت کورورده نشو ونما بولماز ؟ انسان نفسنه ، هوسانه مجلوب بر مخلوقدر . اگر تربیه ایله ، دینی و اخلاقی برطاقم تلقینات ایله بو هوسات نفسانی‌سی ضبط وربط آلتنه آلتمازسه اک مدهش بر جانوار اولور ، حیوانلرک بیله یاپمادیغنی یاپار . انسانی پایه رفیع انسانیه یوکسندن برطاقم فضیلت مفهوم‌لریدر . او مفهوم‌لرک قیمتی قالمادیغنی کون آرتیق هیئت اجتماعی‌نک انحلالی بر امر طبعی‌در . مثلاً « سرقت » غصب کی مفهوم‌لرک معنایی یوقدر ، بونلر قرون وسطائی تلقیلردر ، نه‌دن بری زنکین ، دیگری فقیر اولسون ؟ بوندن بیکلرجه سنه اول وضع اولونان برطاقم احکام و قواعد اتباع نه‌دن ایجاب ایتسون ؟ مساوات اجتماعی لازمدر . دییکیز . بو مفهوم‌لره قارشی بومباردمانه باشلا ییکیز . بونلرک قوه تأییدلرینی قالدیریکنز . باقکنز ، اوچ کون سوکره « حق تصرف » دینیلن مقدس حق نه باجورایه دوزر !

هرشی بویه‌در . هیئت اجتماعی‌نک بقاسنی وانتظام ایله دوامی تأمین ایچون افرادک باشی بوش یراقلماسی ، برطاقم احکام و قواعد باغلامسی ضروریدر . اوله اولماسه‌یدی هیچ بر شینک قیمتی قالمازدی . نظر شرعه سرقت و غصب نه ایسه فحش و سفاهت‌ده اودر . هپسی منکردر . چونکه هپسی هیئت اجتماعی‌نک نظام وانتظامی تارمارایدن بوزغونلقلردر .

واقعا انسانلر فناقلری بر یوزندن بوسبتون قالدیره‌ماز . قنالق هرزمان اولمشدر و اوله‌جقدر . فقط تمامیه منی قابل اولمایور ، دییه قانونی باغلی جوژه‌میز . مادام که تماماً سرقتک اوکنه کچیله‌میور ، سارقلر حقنده کی احکام جزائی‌بی قالدیره‌لم ، تهدید و اخافه‌دن ایسه وعظ ونصیحتله قنالفک اوکنه کچلم ... دییه بیلیرمیز ؛ اوت ، وعد و وعیده حاجت قالمق‌سزین انسانلرک فناقلدن اجتناب و اییلکه انجذابی چوقی یوکسک بر مفکوره‌در . بر هیئت اجتماعی‌نک بودرجه‌یه یوکسلمسی قدر علویت اوله‌ماز . جهنم قورقوسی اولماسه بیله الله قارشی وظیفه ، بودیتی ایفا ایدن انسانلرکله مش دکلدرد . جمعیتلر نه قدر تدنی ایدرلرسه ایتسونلر ، پک نادرده اولسه هرزمان بویه‌لری بولونور . بر اخلاق خواج‌سی ایچون طلبه‌لرینی بودرجه رفیعیه یوکسلتیمک بروظیفه‌در . فقط بر هیئت اجتماعی ، بو وعظ ونصیحتله بل باغلایه‌رق فناقلره قارشی اییلک‌لری قوه تأییدیه‌سز براقه‌بیلیرمیز ؟ هیئت اجتماعی‌نک مختلف وجهه

غلبہ چالمسی تہلکےسی ہر کسی دوشوندورمہیہ باشلادی . بیکلرچہ قادین اللرنده وثیقہ ایلہ سوراق سوراق طولاشوب نشرخش ایدرکن، اون بیکلرچہ میخانہ صوکی راقی صرف ایدرک یوزبیکلرچہ آدمی سرخوش ایدرکن، یوزلرچہ دانس سالونلری ملتک بذیان اجتماعیسفی تملدن صارصارکن، بوتون تیارولر، سینہ مالر اطرافہ اخلاقسزلق تخملری صاجارکن سز کیدوبده وعظ ونصیحتلہ بوفالقلرک اوکنہ کچمہیہ قاتیشکنز؟ سزہ کولرلر . قودوران نفسلری، آزعینالاشان ہوسلری ہانکی واعظک نصیحتی باتیشدیرہ بیلیر؟ کچن کون برتیارودہ اخلاق عمومہیہ قارشى ارتکاب ایدیلن جنرمدن متأثر اولان بر ذات چیقوب بوقدر ادبی تجاوز ایدن بر تیاروی ترک ایتہیہ خاقی دعوت ایتشدہ ہیچ کیمسہ یرندن تیرنہ مش، بعض غرتہ لردہ زواللی ناصح ایلہ استہزا ایتشلردی .

اخلاق و آداب عمومہیہ نک محافظہ سی قوۃ تأییدیہ سز براقیلمیورہ ہیچ بر وعظ ونصیحتک تأثیری اولماز . وعظ ونصیحت، سوزلہ صلاحہ قابلیتی اولان روحلہ اجرای تأثیر ایدرہ . سیئات ومعاصی ایلہ ناصیرلاشان وجدانلرہ، حقایقہ قارشى قاپانان قولالقرہ، احتراصدن کوزلری دونمش آزعین نفسلرہ عصای قانوندن باشقہ ہانکی شی تأثیر ایدہ بیلیر؟ بوکون نیچہ موضوعات بشریہ واردرکہ مدہش قوۃ تأییدیہ لرمہ مالکدرہ . نیچون آنلر نصیحت وتلقینانہ براقیلمیورہ؟

دیمک ایستہ یوزرکہ اخلاق و آداب عمومہیہ مغایر حرکاتی قالدیرمق خصوصندہ اخلاق ایلہ حقوق ال الہ ویرمدکچہ فنالقی مغلوب ایدیلہ منہ . برطرفدن واعظلرک، اخلاقونک نصیحت وارشادلری، دیگرطرفدن دہ حکومتک قانونلری حرکتہ کللی کہ فضیلتک غلبہ سی ممکن اولہ بیلسون . والا ہیئت اجتماعیہ نک فلاح و سلامتنہ امکان یوقدر . تردی وتفسخ اجتماعی غیر قابل اجتنابدر .

ایستہ شیمدی کیتدی کمز یول بودر . کون کچدکچہ بحران اجتماعینک تزیادی، یکی یکی امراض اجتماعیہ نک بذیہ ملیتی تخریب ایدوب طورمسی، فنالغہ قارشى قانون قابولرینک آچیلمسندندر . یو بر جریان ایش کہ اوکنہ طورمق قابل اولمازمش ا کیم دیمش کہ بویلدہر؟ حکومتلرک نیچہ جریانلرک اوکنہ طوردیغنی ہرکون کوروب طورییوزرہ . دیگر خصوصلردہ «ارادہ» یہ بر موقع حاکمیت ووروبدہ منکرانہ کلنچہ «قدریہ» اولقی نہ تحفدر!

اجتماعی دستورلر ہیچ تغیر قبول ایتمز . ہرہانکی بر ہیئت اجتماعیہ دہ فضیلت محقر اولور، فسق وفجور میدان آلیرسہ او ہیئت اجتماعیہ ایچون فلاح امکانی یوقدر . (واذا اردنا ان نھلک قریہ امرنا مترفہا ففسقوا فیہا فحق علیہا القول فدمرناھا تدمیراً) براز کورور کوزی، دوشونور قفاسی اولانلر بوحقایق اجتماعیہی

تسلیم واعتراف ایدرلر . بوکون بذیان اجتماعی یی کیرن منکرانہ قارشى مطبوعاتمزدہ تک توك ظهور ایدن معارضلرہ یارین مملکتک یاشامسفی ایستہین، ملتئی سون بوتون متفکرلرک اشتراک ایدہ جکلرندہ شہہ یوقدر . بوکون فنالقی محدود محیطلرہ منحصر بولونیورسہ یارین دائرہ تخریباتی توسیع ایدہ جکدر . بوکون ہوساتلرینی تطمین یولندہ اولدقچہ مشکلات کورنلر وخستہ لغہ طوتولہی دوشونولر یارین استانبولک مختلف منطقہ لرنده اوچیوز عومخانہ آچیلدقن و متعدد دوقتورلرلہ احوال صحیہ جہتی تحت تأمینہ آلدقن صوکرہ فحش مدہش صورتدہ رواج بولہ جقدر . سہولت و امنیت کنجلی جذب ایدوب طورہ جقدر . اوچیوز خانہ دہ اک آشای بشرقادیندن بیک بشیوز قادین ہرکیچہ اوچر بشر مشتریدن بش اون بیک اولاد وطنک حیات اجتماعیہ سنی زہرلہیہ جکلردر . بو یوزدن کیم بیلیر نہ قدر عالملر بیقلہ جق، نہ قدر چوققلر پریشان اولہ جقدر! برطرفدن آدیم باشندہ میخانہ، دیگر طرفدن فحشخانہ، اوتہ دہ دانس سالونلری، بارلر، سینہ مالر، قافہ شانتالرہ . بوتون بوعفت وعصمت رهنلری آرسندہ اومعصوم دلیقانلیرک ہیچ سندلہ مہیہ رک، ہپسنہ قارشى یوز چویرہ رک فضیلت یولندہ دوام ایدہ بیلیمسی عجا ممکنیدر؟ ہیچ شہہ یوق کہ برچوق معصوم کنجلر باشند چیقہ جق، سرسریلک دہا زیادہ میدان آلہ جق؛ اتحارلر، جنایتلر، سرقتلر، طولاندریچیلقلر توالی ایدوب کیدہ جکدر . او زمان ہرکس فریادہ باشلایہ جق . شیمدی دانسلری ترویج ایدنلر، ایچکی یہ طرفدار اولانلر، فحشخانہ لرک کشادینی احتیاجات ضروریہ بشریہ دن عد ایدنلر اووقت بومؤسسات مدنیہ ا نک حیات اجتماعیہ دہ آچیدینی مہلک رخنہ لر قارشوسندہ قومشودہ کی یانغیندن صاجاقلری طوتوشانلرہ مخصوص برہیجان ایلہ باغیرہ جقلر، استمداد ایدہ جکارہ فقط ہیئات، اوزمان آرتیق ہیچ برشیلر مقدر اولان عاقبتی تحویل ایدہ میہ جکدر . نہ اولور، او فلاکتلی زمانلر کلہ دن، یانغین صاجاقلری صارمہ دن ہیئت اجتماعیہ یی تہدیدایدن بومنکرانہ قارشى بوتون مملکتک متفکرلری، بالخاصہ مطبوعاتی مشترکاً و متحداً برجہاد اجتماعیہ بولونسلر ... بکلہ یوزر، فنالقی اطرافی قابلاسون، عالمہ لرک تمللرینی صارصسون، اوندن صوکرہ تداوی چارہ لری آرایہ لم . مرض اساسلی صورتدہ محیط اجتماعیہ یرلشمہ دن کوکندن ازالہ سنہ چالیشسہ ق دہا آئی اولمازمی؟ بزم ہنوز مملکتیمزہ نقل ایتہیہ چالیشدیغمز غربک امراض اجتماعیہ سی اورادہ آرتیق دورہ تخریبہ سنی اکمال ایتش، شیمدی غربک بوتون عقلی باشندہ اولانلری او مرضلرک دفعیلہ مشغول اولویورلر . بزیاسہ باشقہ ملتلرک عصرلرچہ تجربہ دن صوکرہ فالغنی آکلادقلری رذائل مدنیہ یی کندی اللریمز لہ کوزل مملکتلریمزہ، امراض اجتماعیہ دن سالم

شوراسنی ده سویله لم که دینک ، خسوف و کسوف و مصائب سماویه ایله علاقه دار اولان بواصری ، بونلری بر مصیبت تاقی ایدوب ده آندن قور تلق ایچون دکدر . رجوع الی الله ، تقرب الی الله مقصدیله در . چونکه بو کبی حادثات سماویه فوق العاده انسانلری مشاغل دنیویه دن برمدت آلقور . روحلر اوزرینه تأثیر یاپار ، قلبلری آرزوق ماسوادن تجرید ایدر . ایشته بویله آنلرده درکه انسانلرده الله تقرب ایتک استعدادی زیاده لشیر . بونک ایچوندرکه پیغمبریمز امتی بویله آنلرده بر طرفدن الله تقریبه ، دیگر طرفدن بنی نوعه خدمته سوق ایلشدر .

امید ایدر که خلغمز بوندن بویله بو کبی حادثات وقوعنده دینک کورتردیکی تقرب الی الله و بنی نوعه خدمت یولنه کیدرده کرک دینک و کرک دنیا ک چرکین کوردیکی بویله حرکتلرده بولمازلر .

.*

بو حادته مناسبتیه جمهوریت غرته سنده کی بر یازیدن بر ابحاث ایتک ایستیورز . خسوفدن دولای خلقک نظاهر ایتک چیرکینلکی ا کلاتقدن صکره دیورکه :

« بوکون مانده طبعی پک آزحاده وارد که فنا ایضاحی قابل اولاسین . ابتدائی انسانلر کی کورله سنی ، یا همور یا هماسنی ، زلزله وقوعی الله و یا شیطان عطف ایتکدن قور تولشدر بو حادته لک کافه سی بوکون فنا ایضاح ایدلش ، اورته ده مجهول ، مبهم و مظلم برشی قلامشدر . حالوکه بزده فضله بر طوفان بر قیامت علامتی هد ایدیلور . قوروقلی یلدرک کچمی احوال جناب حقک بزله کوندردیکی بر عذاب سورتنده تفسیر ایدیلور بزحالا یغور دماسته چیقاراق طبیعت اوزرنده مؤثر اولای دوشونبورز . . . »

ا کلاشیلیور که مقاله نک صاحبی اولان ذکریابک خلقک کورتردیکی بو چیرکین تظاهراتی دینک ایجاباتی تلقی ایدیور . اساسی وحدانیت الهیه اولان مسلمانلق دینی ده « یزدان » و « اهرمن » ، یعنی ثنائیتی قبول ایلمن مجوسی دینی ظن ایدیور . انسان ایچنده بولندینی جمعیتک قبول ایلمش اولدینی دینک نه کی اساسلری اولدینی بیلمسی ظن ایدر که لازمدر .

بز ذکر یا بکه بو خصوصده براز یاردم ایتک ایستیورز . یعنی مسلمانلرک قدرت الهیه حقنده کی قاعتلرینی مختصر بر صورتده سویلک آرزو ایدیورز . حسن تلقی ایدر لسه چوق متشکر اولورز .

بز مسلمانلر ازلت وابدیتک سعه نامناهیسنده وقوعه کلن بالعموم حادثات کونیه نک خالق فاطری اولق اوزره بوتون صفات کالیه نک غایه عال العالیله توصیف ایلدی کمز یالکنز بر الله طائیرز واکا طاپارز . کاشانده کی بیلدی کمز ، بیلمدی کمز و بیله میه جکمز تحولات و حادثاتک بوتون سلسله اسبابی کنیدی سنک خلق و ترتیب ایتش اولدینه و دائما کنیدی بدقدرتنده بولندینه اعتقاد ایدرز . بزدرز که حادثاتیه ، علل و اسبابیه بوتون مکونات اللهک تجلیسندن بشقه برشی دکدر . بونکله شونی

بولونان هیئت اجتماعی من آره سنه نقل ایدیورز . بونی ده ضربیلک مقتضای تلقی ایدیور و اوصورتله بر طاقم بیچاره لری اغفاله قالدیشورز . کنیدی آلریله کنیدی یوردلرینی بیتانلر ، کنیدی هیئت اجتماعی لرینی پریشان ایدنلر نه بدبخت انسانلردر . (یخربون بیوتهم بایدیم . . .) اللهک توفیق و هدایتدن محروم قالانلر ایچون یاپه جق باشقه شی یوقدر . یولی شاشیر مشلرک یولنه دوشمکدن جمله منی الله محافظه بیورسون .

ایکی طرفی مبراهات

کچلرده وقوع بولان خسوف کلی مناسبتیه استانبولک هر طرفک بر محاربه صحنه سی حالی آدیغه مع التأسف شاهد اولمشدق . . استانبول کبی الک منور بر محیطک هر جهتنده سقیم بر اعتیاد نتیجه سی اولان بو عادت جاهلیه یی بردن بره اجرا ایدیور رسمی بزنی چوق اندیشه یه دوشورمشدی . عجبا شیمدی یه قدر دها نظر دقتی جالب اولان کسوف کللرده بیله استانبولده بویله تظاهرات جاهلیه کورولدیکی حالده بو خسوف حادته سنده کی چرکین طاشقینلق نه دن ایلری گلشدی ؟ بز بو خصوصده حامل اولان اسبابی تحری ایدر جک دکلز ؟ یالکنز بومناسبتیه مسلمانلره بر ایکی سوز سویله یه جکز :

اسلامک زمان ظهورنده خسوف و کسوفک بویوک بر فلاکت تولید ایدر جکی حقنده باطل بر طاقم اعتقادلر حکمفرما ایدی . حق مخدوم مکرم رسالتیناهی ابراهیمک وفاتی بر کسوف حادته سنه تصاف ایلدیکی جهتنه خلق بو ایکی حادته آراسنده بر مناسبت بولندینی اعتقادینه دوشدی . پیغمبریمز بو اعتقادی شدتله منع ایلدی . کونشک و آیک طوتمسی آیات السیه دن عبارت اولوب کیمسه نک حیات و مماتیه علاقه دار اولما دینی سویله دی و بویله بر حادته کورولدیکی وقت دها ایدیله سنی ، اسم الهینک یاد و تکرار اولونماسنی ، نماز قیلنسنی ، صدقه و بریلنسنی ، کوله آزاد ایدیلنسنی امر ایلدی . بناء علیه بز مسلمانلرک بویله بر حادته زماننده یاپه جغمز شی اللهمزی یاد و تعظیم ایتک ، سعادت داریمز ایچون دعاده بولنق ، ارکانی کتب دینییه مزده مذکور اولدینی وجهله نماز قیلنق ، فقرا به تصدق ایتک و یا حریتی المزد بولان بر آدمه حریتی بخش ایتک اولمیلدر ؛ یوقسه تفنک آتمق ، چناق چوملک چالمق ، باغیروب جاغیرمق دکل . بونلر هب شعار جاهلیتدر ، دینک منع ایتدیکی شیلدر . مع مافیه بو اوامر دینییه اجرایی ضروری اولان اوامردن صایلماز ، یعنی فروش و واجباتدن دکدر ، نوافلدندر . ایفا ایتیلر دوچار عقاب اولمازلر ؛ ایفا ایدنلر ایسه ثواب قزانلر . زلزله وقوعنده و دیگر آفات سماویه ظهورنده بو امرلرک اجرایی عین وجهله عبادات نوافلدندر .